

Андрій Берегельський,

мол. наук. співроб., Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОГРАФІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У БІБЛІОТЕЧНІЙ ЗВІТНОСТІ

Досліджено специфіку використання інфографічних продуктів в описі діяльності бібліотек. Проаналізовано існуючі практики застосування візуального супроводу бібліотечних звітів. Описано досвід вітчизняних і зарубіжних бібліотек у використанні інфографічних елементів як складової опису бібліотечної практики. Розглянуто еволюцію таких практик. Виявлено найбільш ефективні форми інфографіки при узагальненні діяльності бібліотек.

Ключові слова: національні бібліотеки, інформаційний ресурс, новини, інфографіка, візуальна журналістика, інформаційно-аналітичні служби.

У непрості для України часи реформ, коли суспільство прагне якісних змін в економічних і суспільно-політичних питаннях, проблеми культури та освіти не завжди залишаються пріоритетними як для політиків, так і для суспільства. Проте в кінцевому рахунку тема культури й освіти може відіграти не менш важливу роль для оздоровлення духу суспільства і, врешті-решт, для формування головного ресурсу сучасної держави – інтелекту нації.

Виходячи з цього, потрібно з усією відповідальністю та обережністю поставитися до реформування українських бібліотек, де найбільші з них – бібліотечно-інформаційні установи загальнодержавного значення – безумовно, є не просто книгосховищами, але й ведуть широку інформаційну роботу, у тому числі видавничу та науково-дослідну. Лише одна бібліотечно-інформаційна мережа НАН України разом із двома науково-методичними центрами – Національною бібліотекою України ім. В. І. Вернадського та Львівською національною науковою бібліотекою України ім. В. Стефаника – нараховує 96 бібліотек. Сукупний бібліотечний фонд становить понад 32 млн пр. Щорічно мережа обслуговує майже 1 млн користувачів і видає понад 3 млн пр. документів, відвідування веб-сайтів бібліотек становить понад 15 млн звернень, а обсяг записів електронних

каталогів – майже 3 млн записів ⁷ [1]. Наведені дані покликані проілюструвати, по-перше, масштаби бібліотечної роботи, і, по-друге, аргументаційний потенціал такої статистики, що готується і наводиться в бібліотечній звітності, у вибудовуванні іміджевих стратегій бібліотек. Для того, щоб оновити уявлення про сучасну бібліотеку, потрібно поширювати в суспільстві інформацію про діяльність подібних закладів і рекламувати їхню інформаційно-аналітичну продукцію. Активно функціонуючи, працівники бібліотек створюють багато інформаційних матеріалів, що містять статистичну й фактичну інформацію. Під час підготовки звітів збираються масиви даних про організаційну та видавничу діяльність закладу за певний період у вигляді тексту, таблиць чи графіків. Ці матеріали можуть бути цікавими користувачам бібліотек, партнерам і колегам, але через великі обсяги та незручний формат подачі інформації, презентативна та маркетингова роль їх незначна. Виходом може стати інфографіка – популярний сьогодні інструмент представлення даних у зручному та легкому для сприйняття візуалізованому вигляді.

Про важливість цього напрямку роботи говорить і схвалена Кабінетом Міністрів України Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України». Серед основних напрямів розвитку бібліотечної справи Стратегія визначає створення нової архітектури інтегрованої бібліотечної системи країни на основі універсального доступу та економічної доцільності. Для цього, крім усього іншого, планується впорядкувати систему нормативів і статистичної звітності з урахуванням традиційних і нових показників бібліотечно-інформаційної діяльності. І, як наслідок – запровадження на державному рівні системи оцінки ефективності роботи бібліотек за статистичними показниками.

Отже, статистика відіграє одну з ключових ролей у реформуванні бібліотек – цінність бібліотечної звітності важко переоцінити, оскільки, саме вона дає можливість безпосередньо отримати всі необхідні дані щодо бібліотечно-інформаційної діяльності. Способи фіксації та збереження необхідної інформації, виділення головного, виявлення взаємозв'язків і тенденцій, оптимізація операцій з інформацією (можливість переходити на різні рівні деталізації даних, додавати нові параметри, змінювати

---

⁷ За даними Міністерства культури України, станом на 2015 р.

вигляд), гнучкі форми подання результатів аналізу в разі підвищують зручність роботи з даними та спрощують їхню інтерпретацію.

Водночас статистичні дані важливі в комунікації бібліотек із користувачами – провідні бібліотеки регулярно інформують про заходи, які плануються провести, про зміни у своїй роботі – щорічно бібліотеки вводять нові послуги, замінюючи ними вже неактуальні, що перестали користуватися попитом. Тому, подібно до сфери бізнесу, у бібліотеках, окрім реклами масових заходів і свіжих новин, річні плани та статистичні звіти дедалі частіше намагаються розміщувати на офіційному сайті установи, причому, саме у форматі інфографіки.

Загалом, візуалізація як інструмент у бібліотечній та педагогічній діяльності використовується хоч і не активно, проте достатньо широко: в опрацюванні результатів дослідження на тему читання; у представленні книг, характеристик героя, біографій авторів; у оформленні бібліотечного простору (правила роботи в бібліотеці, правила поводження з книгами); у підготовці книжкових виставок; у творчих звітах бібліотеки, стратегічному плануванні розвитку бібліотеки.

Відповідно, на часі не лише активне використання на практиці, а й методологічне та теоретичне осмислення інфографіки як напряму бібліотечної роботи та нового явища інформаційного простору. Дослідження впровадження інфографіки, як у практичній площині [2], так і на рівні теоретичних узагальнень [3, 4], проводяться сьогодні доволі активно, утім переважно в контексті такого нового напряму медіа-досліджень, як «журналістика даних», тоді як аналіз статистичних даних як методу аналітичного опрацювання та ширше – способу соціокультурної комунікації залишається недостатньо розробленим у науковому дискурсі.

Тим часом візуалізація звітності виглядає дуже перспективним явищем у сучасній бібліотечній справі. Як зразок можна навести звіт університетської Бібліотеки Гарварду (<http://library.harvard.edu/annual-report-fy-2013>), точніше, всіх 79 бібліотек, у яких працюють 922 професійні бібліотекарі. Усі ці параметри були вказані на фоні якісних асоціативних ілюстрацій, що спрощують сприйняття даних (див. рис. 1).

Крім того, у звіті вказано, скільки часу бібліотеки були відкриті для користувачів протягом року, кількість примірників, що видавалася на дім і кількість звернень до веб-сайту бібліотеки.

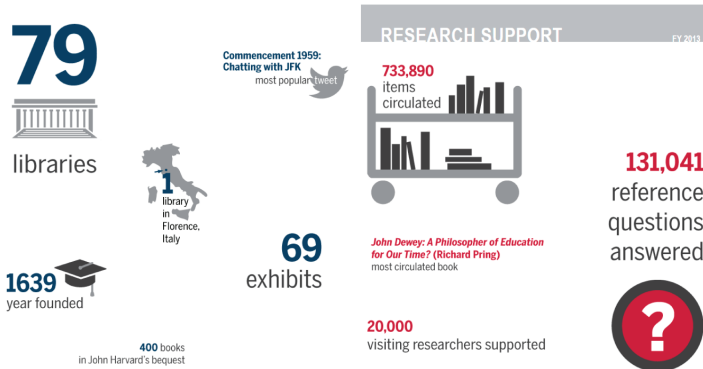

Рис. 1. Дані інфографічного звіту Бібліотеки Гарварду
 Джерело: <http://library.harvard.edu/annual-report-fy-2013>

Треба зазначити, що подібну візуалізацію в бібліотечних установах можна було побачити ще задовго до популяризації терміна «інфографіка». Сьогодні таку інфографіку називають вінтажною, її можна побачити у звітах бібліотек 30–40-х років [5] (рис. 2).

Тим часом в Україні це, поки що, не набуло особливого поширення серед бібліотечних установ. Проте останнім часом дедалі частіше можна натрапити на деякі зразки річних чи проектних звітів бібліотек у форматі інфографіки, рекламні відеоролики закладів, що демонструють дані про них у графічному вигляді; в українських бібліотеках проходять і власні виставки, у тому числі електронні, які реалізуються у формі мультимедійної презентації, flash-документа, html-документа, відеоролика та ін. з використанням форматів html, pdf, video та інфографіки. Організовано проведення різноманітних конкурсів на тему інфографіки, у тому числі й серед українських бібліотекарів і фахівців суміжних сфер діяльності. В Україні ці заходи організовувались у рамках таких відомих програм, як «Бібліоміст», «Сучасний бібліотекар» та конкурс «З ІТ на ти».

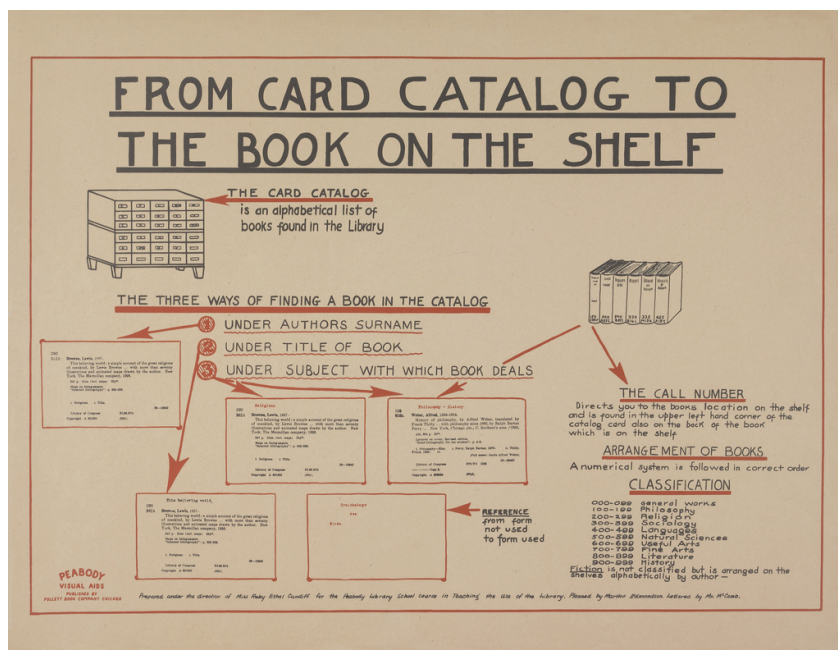

Рис. 2. «Вінтажна» інфографіка. Один із серії бібліотечних навчальних плакатів, що створювалися Peabody Visual Aids у 1930-х і 40-х рр., під керівництвом тямущого бібліотекаря Рубі Етель Кандіфа (Ruby Ethel Cundiff)
 Джерело: <http://ebookfriendly.com/vintage-library-infographics/>

Вартим окремого аналізу видається досвід Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія» (НаУКМА) з роботи з ресурсом STATISTA (з 16 березня по 15 квітня 2015 р.). Ідеться про тестування в локальній мережі університету доступу до ресурсу. Сайт statista.com пропонує статистичні дані, звіти, дослідження від більш ніж 18 тис. джерел для великої кількості галузей: фінанси, економіка, е-комерція, Інтернет, споживчі товари, медіа, здоров'я, енергетика та ін. Є можливість отримати статистичну інформацію для окремих компаній, а також за тематикою, у вигляді інфографіки тощо [6]. У цьому випадку працівники та користувачі НаУКМА працювали з цими ресурсами задля організації доступу до електронної колекції бібліотеки (пошук і завантаження повних текстів і рефератів). Водночас логічно розглядати

і перспективу розміщення на сайті STATISTA власних графічних звітів, можливо, як перші кроки на шляху до створення власної автоматизованої системи збору статистичних показників діяльності бібліотек України, про яку йшлося в згадуваній вище Стратегії розвитку. Утім, перед тим як впроваджувати системи збору такої статистики і, тим більше, створювати єдиний центр доступу до бібліотечних цифрових фондів, необхідно напрацювати національні стандарти з бібліотечної статистики, за якими надалі оцінюватимуться ці заклади. Такі перспективи актуалізують різнопланові дослідження специфіки бібліотечної звітності та планування, зокрема, і з точки зору застосування прийомів візуалізації даних. У цьому контексті метою статті стало отримання загальної картини щодо стану речей у зазначеному напрямі бібліотечної роботи. Отже, на прикладі звітів відчизняних бібліотек розглянемо основні тенденції та напрями в підготовці інфографічної звітності.

Додаток № 5. НАДХОДЖЕННЯ У ФОНД, ПОСТАЧАЛЬНИКИ ТА КНИГООБМІН ЗА 2014 РІК.

Рис. 3. Дані інфографічного звіту НаУКМА
Джерело: Звіт про роботу Наукової бібліотеки НаУКМА у 2014 р.

Розглянемо, зокрема, звіти про роботу Наукової бібліотеки Національного університету «Кієво-Могилянська академія». Так, звіт Наукової бібліотеки за 2014 р. налічує близько 115 сторінок, окрім тексту і таблиць

містить багато інформативної ілюстрації [7]. Графічно були представлені такі аспекти, як бюджет і питання формування та організації бібліотечних фондів. Проте найбільший інтерес викликали діаграми, що насамперед належать до статистики відвідувань веб-сайту наукової бібліотеки НАУКМА (див. рис. 3).

Дані та скріншоти діаграм були отримані з допомогою онлайн-ресурсу Google Analytics від Google, головна мета якого – надання статистичних даних для аналізу сайтів веб-майстрами, що спеціалізуються на оптимізації інтернет-ресурсів для пошукових систем і для потенційних відвідувачів у першу чергу. Вочевидь, тут можна говорити про співпрацю не тільки працівників бібліотеки і студентів, а й адміністраторів сайту.

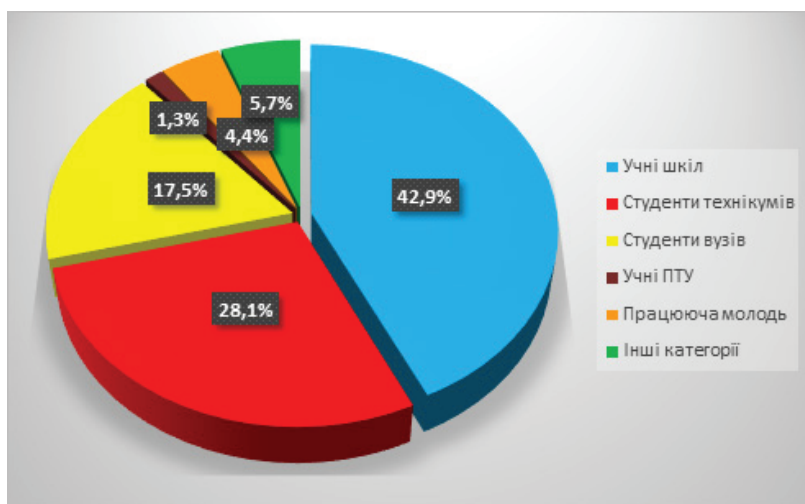

Рис. 4. Використання кругових діаграм у бібліотечній звітності.
«Структура користувачів Рівненської обласної бібліотеки для молоді»
Джерело: Звіт про діяльність Рівненської обласної бібліотеки для молоді (2013 р.)

Така статистика може бути доволі цінною, оскільки дає можливість дослідити та представити такі дані, які не можна отримати ніяким іншим способом. Так, наприклад, ми можемо бачити інформацію щодо місця знаходження основних віртуальних відвідувачів ресурсу, і ці дані не обмежу-

ються лише назвою країни. Ресурс надає можливість розглянути статистику за окремо обраний період: дані щодо кількості відвідувачів і яка їх частина є новими, середньої кількості переглянутих ними сторінок і часу перебування на сайті. Слід зазначити, такі проекти дають можливість наочно представити у доступному та зручному вигляді звітні дані та виявити всі переваги й недоліки в роботі бібліотеки чи бібліотечного сайту.

Показовим з точки зору роботи регіональних бібліотек різних рівнів може бути звіт про діяльність за 2013 р. Рівненської обласної бібліотеки для молоді [8]. Одразу варто відзначити змістовність звіту, велику кількість даних, якими оперують автори роботи, представлені найчастіше у вигляді таблиць, рідше – доповнені круговими діаграмами (рис. 4) та окремими схемами (рис. 5).

Рис. 5. Використання схем у бібліотечній звітності.

«Співпраця з партнерами Рівненської обласної бібліотеки для молоді»

Джерело: Звіт про діяльність Рівненської обласної бібліотеки для молоді (2013 р.)

Текст супроводжується великою кількістю фотографій, що значно полегшує його читання та заохочує стежити за всіма цікавими подіями, що відбувалися в бібліотеці протягом звітного періоду: виставки, конфе-

ренції та презентації. У бібліотечному звіті присутні дані про бюджетні витрати, роботу з бібліотечними фондами, нові надходження, користування послугами електронної бібліотеки та інформація про основну аудиторію.

Водночас слід зазначити, що переважна частина діаграм відображає прості для сприйняття дані, які й у звичайних таблицях виглядають доволі доступно, тобто виконує виключно допоміжну, ілюстративну функцію. При цьому у випадках, коли варто було б візуалізувати статистику, яка представлена в багаторівневих таблицях, і, таким чином, спростити її сприйняття – така можливість використана не була (рис. 6).

Обсяг коштів на комплектування						
Джерела фінансування	На придбання документів (тис. грн.)			На передплату періодичних видань (тис. грн.)		
	2012	2013	+ -	2012	2013	+ -
Бюджетні асигнування	92,2	75,0	-17,2	83,3	65,0	-18,3
Платні послуги	2,0	4,0	+2,0	-	-	
Інші джерела	64,6	32,0	-32,5	-	-	
Всього	158,8	111,0	-47,8	83,3	65,0	-18,3

Рис. 6. Використання багаторівневих таблиць у бібліотечній звітності
Джерело: Звіт про діяльність Рівненської обласної бібліотеки для молоді (2013 р.)

Значно краще такі дані виглядали б у графічному вигляді, можливо ще й з умовними позначками, а особливо, коли мова заходить про порівняння.

Чудовим зразком такої інфографіки можна навести фрагмент ілюстрації зі статті «Український АПК: як країна нарощує експорт зернових» порталу «Слово і Діло» (рис. 7) [9].

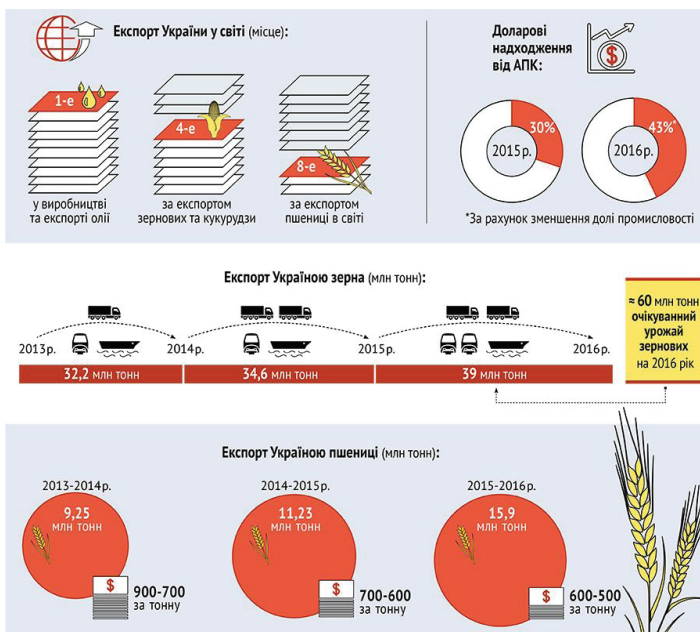

Рис. 7. Приклад інфографіки з порівнянням та умовними позначками
 Джерело: <http://www.slovoidilo.ua/2016/07/16/infografika/ekonomika/ukrainskyj-apk-yak-krayina-naroshhuye-eksport-zernovyh>

Те саме можна сказати й про інші розглянуті звіти бібліотек. Зокрема, подібно виглядає щорічний рекламно-інформаційний звіт комунального закладу культури «Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотека ім. першочителів слов'янських Кирила і Мефодія» за 2012 і 2013 рр. (22 і 28 сторінок відповідно); звіт про роботу наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова за 2015 р. (20 сторінок). Серед спільних рис – наявність, окрім тексту, значної кількості фотоілюстрацій, діаграм, схем і таблиць. При цьому онлайн-статистика, приклади якої розглядалися вище в контексті аналізу звітності НАУКМА, використовується спорадично, поки що говорити про систему використання таких даних не випадає.

Розглядалися також звіти, що склалися тільки з тексту, таблиць і фотографій, як-то звіт про роботу Тернопільської обласної універ-

сальної наукової бібліотеки (74 сторінки). Доволі оригінально виглядає звіт Чернігівської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка за 2014 р. У тексті документа відсутність інфографіки у її класичному вигляді була компенсована розміщенням великої кількості посилань на окремі відеозвіти, присвячені численним заходам, урочистим подіям, презентаціям чи конкурсам, які супроводжували бібліотеку весь звітний період [10]. Певним чином, це також можна назвати одним з типів інфографіки.

Показовим аспектом, на нашу думку, є наведені дані щодо кількості сторінок звітів. Логічно припустити, що присутність і кількість у звіті інфографіки корелюється з його розмірами: графічні елементи (діаграми, графіки, схеми та умовні позначки), що відображують статистику, дають змогу зменшити обсяг звіту, зробити його оптимальним для сприйняття, використавши інфографіку як спосіб компактно вмістити велику кількість даних у доступному для сприйняття вигляді. Утім, у цю закономірність не вписуються показники, отримані на основі аналізу серії звітів наукової бібліотеки Києво-Могилянської академії. До уваги бралися роботи, починаючи з 2007 р., і вони мали діапазон сторінок від 53 до 184, причому обсяги звітів не корелювалися з наявністю інфографіки чи таблиць. Для проаналізованих документів характерна тенденція до зростання візуалізованих даних (одночасно із зростанням обсягів текстів звітів). Також можна відзначити систему вимог до звітності, що знайшло відображення в стандартизації підготовки звітів, зокрема, і у використанні діаграм певного типу для різних даних. Такий підхід важливий ще й тим, що дає змогу відображати динаміку змін у роботі бібліотеки. Наголосимо на важливості аналізу, зокрема, й інфографічного онлайн-статистики відвідувань веб-сайту наукової бібліотеки НаУКМА (сервіс Google Analytics). Про цей напрям роботи вже згадувалося на початку статті, проте, на нашу думку, варто додатково відзначити представлення статистики офіційних груп від соцмереж (Facebook і Twitter), у яких відображується: кількість осіб, яким подобається сторінка, демографічні характеристики аудиторії (вік, стать), відвідуваність сторінки, кількість записів і подій сторінки тощо. Саме на прикладі звітності НаУКМА (звіти за 2014, 2015 р.) можна констатувати зростання даних, наданих онлайн сервісом Google Analytics та присутністю статистики користування електронними базами даних через інтерфейси EBSCO – автоматизованих систем керування інформаційними ресурсами в режимі онлайн, про які вже згадувалося вище. У цих звітах онлайн-

статистика набула значно більшого значення, причому інфографіка у цьому випадку є не просто методом ілюстрування, а й аналітичним прийомом. Згадані документи демонструють переваги та перспективність такої інфографіки, оскільки вона дає можливість зробити більш глибокий та детальний аналіз не лише якості роботи бібліотеки, але й робити певні прогнози стосовно потенційних користувачів і відвідувачів бібліотеки та її офіційних онлайн-представництв і ресурсів.

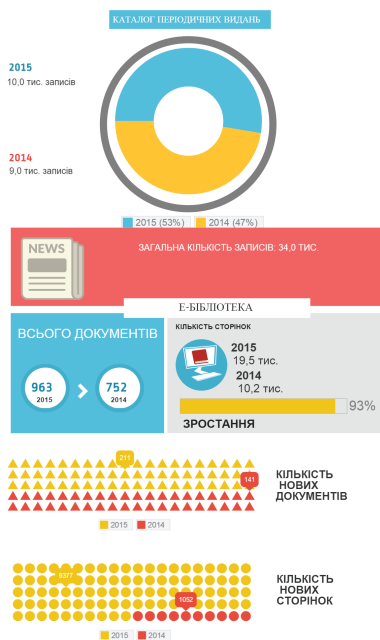

Рис. 8. Дані інфографічного звіту інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ
Джерело: Звіт про наукову роботу Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади, Національної юридичної бібліотеки та Фонду Президентів України НБУВ за 2014 р.

Окремо варто згадати також використання інфографіки у звітності інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ, що використовують прийоми візуалізації для висвітлення інформаційно-аналітичної та видавничої діяльності (див. рис. 8). Пропонована інфографіка ілюструє тематику

аналітичних матеріалів, підготованих протягом 2014 р. Службою інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади та Національною юридичною бібліотекою НБУВ.

Згаданий звіт про аналітичну роботу [11], окрім розширеного графічного аналізу статистики відвідувань інтернет-порталу «Центр досліджень соціальних комунікацій» (діаграми та дані були отримані з допомогою веб-сервісу Yandex Metrika), містить як додаток окремо представлену інфографіку. Робимо висновок, що таку інфографіку можна використувати окремо від звіту, незалежно, як це й було зроблено адміністрацією порталу «Центр досліджень соціальних комунікацій». Тобто тут ідеться про інфографічну звітність як про самостійний інформаційний продукт.

Рис. 9. Дані щодо роботи електронного каталогу та каталогу періодичних видань

Дещо далі в цьому напрямі пішли працівники Комунального закладу «Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека імені О. М. Горького» Запорізької обласної ради (ЗОУНБ) [12]. У звіті цього закладу за 2015 р.,

крім інших даних у формі рівноцінних блоків інфографіки, доволі цікаво зображено інформацію щодо роботи електронного каталогу та каталогу періодичних видань (рис. 9). Як видно з цих графічних фрагментів, разом зі звичними діаграмами не менш активно використовуються різноманітні умовні позначення.

З упевненістю можна сказати, що використання фотоілюстрацій, простих таблиць і схем є найпоширенішою складовою звіту в українських бібліотеках. Варто зазначити, що в таких звітах поряд з таблицями з даними доволі часто можна побачити і окремі елементи інфографіки у вигляді діаграм і графіків. Проте повноцінну роботу, яка б жила своїм життям – не розбавлену великою кількістю сторінок тексту, таку, що була представлена як окремий елемент звіту – як додаток, або навіть змогла об'єднати всі статистичні дані в якийсь самостійний документ – виявити не так уже й просто. Відзначимо, що для проведеного аналізу обиралися лише ті приклади звітів, у яких був хоч якийсь натяк на присутність інфографіки. При цьому поки що таких робіт, де візуалізація даних не представлена навіть у найпростішому вигляді – переважна більшість.

Утім, дещо краща ситуація з бібліотечною інфографікою може бути відзначена в контексті конкурсних робіт. В Україні такі звіти, та й інші бібліотечні продукти як інфографіка вже починають представлятися на спеціальних конкурсах і виставках, де бібліотеки мають нагоду заявити не лише про свої нові досягнення, популяризувавши власний заклад, а й отримати додаткове фінансування на друк і поширення найкращих робіт.

Отже, бібліотеки в Україні поступово починають освоювати сучасні принципи роботи з інфографічними елементами: створюються власні інформаційно-аналітичні продукти, у тому числі інфографіка, яка використовується не лише в окремих проектах, а й у бібліотечних звітах. Це дає змогу адекватно оцінити не лише обсяги виконаної роботи, але й врахувати всі недоліки роботи закладу та його віртуального представника у всесвітній мережі. Також подібна інфографіка може бути представлена на різноманітних конкурсах і виставках з метою популяризації як окремого закладу, так і сучасних бібліотек у цілому, що дасть можливість змінити загальне уявлення суспільства стосовно їхньої роботи.

Бібліотечна статистика, зроблена у форматі інфографіки та представлена на різноманітних конкурсах і виставках (у тому числі віртуальних), є елементом професійного розвитку. У випадку поширення та системного

запровадження може бути використана в контексті ефективного реформування українських бібліотек, шляхом доступу до національних стандартизованих показників бібліотечної статистики, відображених у цих звітах. Більше того, вважаємо, що розвиток цього виду роботи опосередковано, у рамках стратегії розвитку бібліотечної справи, сприятиме створенню автоматизованої системи збору статистичних даних щодо діяльності закладів та єдиного центру доступу до бібліотечних цифрових фондів – інтегрованого інформаційного середовища на основі програмного забезпечення з підтримкою міжнародних і національних стандартів.

Література

1. Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2016. – 23.3. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>. – Назва з екрана.
2. *Bounegru L.* The Data Journalism Handbook / [L. Bounegru, J. Gray, L. Chambers] ; under tot. editing. L. Bounegru. – USA, NY: O'Reilly Media, 2011. – p. 242.
3. *Смирнова Е. А.* Инфографика в системе журналистских жанров / Е. А. Смирнова // Вестн. Волгоград. гос. ун-та. – Вып. № 11. – 2012. – С. 92–95. – (Серия 8: Литературоведение. Журналистика).
4. *Берегельський А.* Візуальне представлення інформації та роль сучасних бібліотек у створенні та зберіганні інфографічних продуктів / А. Берегельський // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – Вип. 39. – С. 440–447.
5. 10 vintage library infographics from the 30 s and 40 s (pictures) [Електронний ресурс] // Ebook Friendly. – 2014. – 13.6. – Режим доступу: <http://ebookfriendly.com/vintage-library-infographics>. – Назва з екрана.
6. Тестовий доступ до STATISTA [Електронний ресурс] // Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». – 2015. – 16.03. – Режим доступу: [http://www.library.ukma.edu.ua/index.php?id=single&no_cache=1&L=1/contact.php%20&tx_ttnews\[tt_news\]=666](http://www.library.ukma.edu.ua/index.php?id=single&no_cache=1&L=1/contact.php%20&tx_ttnews[tt_news]=666). – Назва з екрана.
7. Звіт про роботу Наукової бібліотеки НаУКМА у 2014 р. [Електронний ресурс] // eKMAIR. – 2015. – Режим доступу: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/4024>. – Назва з екрана.
8. Звіт про діяльність за 2013 р. [Електронний ресурс] // Рівненська

обласна бібліотека для молоді. – 2013. – Режим доступу: <http://yunistlib.rv.ua/index.php/fahivcyam/informatsijni-zviti/1565-zvit-2013>. – Назва з екрана.

9. Український АПК: як країна нарощує експорт зернових [Електронний ресурс]. – 2016. – 16 лип. – Режим доступу: <http://www.slovoidilo.ua/2016/07/16/infografika/ekonomika/ukrayinskyj-apk-yak-krayina-naroshhuje-eksport-zernovux>. – Назва з екрана.

10. Щорічний звіт бібліотеки за 2014 рік [Електронний ресурс] // Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. – 2014. – Режим доступу: <http://libkor.com.ua/index.php?id=2&sid=15>. – Назва з екрана.

11. Звіт про наукову роботу Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади, Національної юридичної бібліотеки та Фонду Президентів України НБУВ за 2014 р. [Електронний ресурс] // Центр досліджень соціальних комунікацій СІАЗ НЮБ ФПУ. – 2014. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/images/nauka/2014/Zvit.pdf>. – Назва з екрана.

12. Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека імені О. М. Горького у 2015 році [Електронний ресурс] // ЗОУНБ ім. О. М. Горького. – 2015. – Режим доступу: <http://zounb.zp.ua/node/4551>. – Назва з екрана.

References

1. Stratehiia rozvytku bibliotechnoi spravy v Ukraini do 2025 roku «Yakisni zminy bibliotek zadlia zabezpechennia staloho rozvytku Ukrainy» [The development strategy of libraries in Ukraine 2025 «Qualitative changes in libraries to ensure sustainable development of Ukraine»]. *Verkhovna Rada Ukrainy – The Verkhovna Rada of Ukraine*. (2016, February 23). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80> [in Ukrainian].

2. Bounegru, L., Gray, J., Chambers, L. (2011). *The Data Journalism Handbook*. (p. 242). USA, NY: O'Reilly Media [in English].

3. Smirnova, E. A. (2012). Infografika v sisteme zhurnalistykh zhanrov [Infographics in the system of journalistic genres]. *Vestnik Volgogradskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya 8: Literaturovedenie. Zhurnalistika – Bulletin of Volgograd State University. Ser. 8: The Literary Criticism. Journalism*, issue 11, pp. 92–95 [in Russian].

4. Berehelskyi, A. (2014). Vizualne predstavlennia informatsii ta rol suchasnykh bibliotek u stvorenni ta zberihanni infohrafichnykh produktiv

[A visual representation of information and the role of modern libraries in the creation and storage of products infographic]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 39, p. 440. Kyiv: NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho, Asots. b-k Ukrainy [in Ukrainian].

5. 10 vintage library infographics from the 30 s and 40 s (pictures). (2014, June 13). *Ebook Friendly*. Retrieved from <http://ebookfriendly.com/vintage-library-infographics> [in English].

6. Testovij dostup do STATISTA [Test access to STATISTA]. Naukova biblioteka Natsional'noho universytetu «Kyievo-Mohylianska akademii» [Scientific Library of the National University of «Kyiv Mohyla Academy»]. (2015, February 16). Retrieved from [http://www.library.ukma.edu.ua/index.php?id=single&no_cache=1&L=1/contact.php%20&tx_ttnews\[tt_news\]=666](http://www.library.ukma.edu.ua/index.php?id=single&no_cache=1&L=1/contact.php%20&tx_ttnews[tt_news]=666) [in Ukrainian].

7. Zvit pro robotu Naukovoї biblioteki NaUKMA u 2014 r. [Report on the Scientific Library of Kyiv-Mohyla Academy in 2014]. (2015). *eKM AIR*. Retrieved from <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/4024> [in Ukrainian].

8. Zvit pro diialnist za 2013 r. [Activity Report for 2013]. (2013). *Rivnenska oblasna biblioteka dlia molodi – Rivne Regional Library for Youth*. Retrieved from <http://yuniibr.rv.ua/index.php/fahivcyam/informatsijni-zviti/1565zvit-2013> [in Ukrainian].

9. Ukrainskyi APK: yak kraina naroshchuie eksport zernovykh [Ukrainian АПК: as a country grows the export of grain-growing]. (2016, 16 lyp.) Retrieved from <http://www.slovoidilo.ua/2016/07/16/infografika/ekonomika/ukrayinskyj-apk-yak-krayina-naroshhuye-eksport-zernovykh> [in Ukrainian].

10. Schorichnyj zvit biblioteky za 2014 rik [Annual report Library 2014] (2014) Chernihivska oblasna universalna naukova biblioteka im. V. H. Korolenka [Chernihiv Regional Universal Scientific Library. VG Korolenko]. Retrieved from <http://libkor.com.ua/index.php?id=2&sid=15> [in Ukrainian].

11. Zvit pro naukovu robotu Sluzhby informatsijno-analitychnoho zabezpechennia orhaniv derzhavnoi vlady, Natsionalnoi iurydychnoi biblioteki ta Fondu prezydentiv Ukrainy NBUV za 2014 r. [Report on the scientific work of information and analytical support of state authorities, the National Law Library Foundation and the presidents of Ukraine Vernadsky National Library for 2014]. (2014). Tsentr doslidzhen sotsialnykh komunikatsij SIAZ NYuB FPU [Research Center Social Communications SIAZ NYUB FPU]. Retrieved from <http://nbuviap.gov.ua/images/nauka/2014/Zvit.pdf> [in Ukrainian].

12. Zaporizka oblasna universalna naukova biblioteka imeni O. M. Horkoho u 2015 rotsi [Zaporizhzhya Regional Universal Scientific Library named after Gorky in 2015]. (2015). ZOUNB imeni O. M. Hor'koho [ZOUNB named after Gorky]. Retrieved from <http://zounb.zp.ua/node/4551> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.07.2016.

Andrii Beregelsky,

Junior Research Associate,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

Infographics Elements in Library Reports

Specifics of using info-graphic products in the description of library activities is examined. Existing practice of the visual tracking of library records is analyzed. The experience of domestic and foreign libraries in using graphic element as a component of the description of library practice, evolution of such practices, and the most effective form of infographics with a generalization of library activities is offered.

Ways of structuring data and additional methods of graphic presentation of information to improve its perception by the end user were considered, available visualization tools and educational information sources that will help to constantly improve the professional level were explored .

Keywords: national libraries, information resource, news, the Internet-based technologies, infographics, visual journalism, research and information services.

Андрей Бергельский,

мл. науч. сотр.,

Национальная библиотека Украины имени В. И. Вернадского

Использование инфографических элементов в библиотечной отчетности

Исследована специфика использования инфографических продуктов в описании деятельности библиотек.

Проанализированы существующие практики применения визуального сопровождения библиотечных отчетов. Описан опыт отечественных и зарубежных библиотек в использовании инфографических элементов как составляющей описания библиотечной практики. Рассмотрена эволюция таких практик.

Выявлены наиболее эффективные формы инфографики при обобщении деятельности библиотек. Были рассмотрены способы структуризации данных и дополнительные приемы графической подачи информации для улучшения

ее восприятия конечным потребителем, осуществлен поиск доступных инструментов визуализации и источников учебной информации, которые помогут постоянно повышать профессиональный уровень.

Ключевые слова: национальные библиотеки, информационный ресурс, новости, инфографика, визуальная журналистика, информационно-аналитические службы.